

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lel, félévre 25 Lel, negyedévre 13 Lel.
Egyes szám ára 1 Lel.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

Felhívás.

A trianoni béke ratifikálása a Magyarországtól Romániához csatolt terület magyarságát új helyzet elé állította. E helyzet felismerése kötelességünk tesz, hogy annak minden következményét nyíltan és becsületesen levonva a változott viszonyok között, elhelyezkedjünk és létünket biztosítsuk. Az elhelyezkedés módját a békeszerződésnek és a nemzetiségi kisebbségek jogait meghatározó külön szerződésnek az a rendelkezése mutatja meg, amely megalkotta a nemzeti kisebbség új fogalmát, biztosította és nemzetközi védelem alá helyezte annak jogait. Ez a szabályozás szükségképpen maga után vonja egy oly politikai szervezet létesítését, melyhez az illető nemzet minden tagja hozzátartozik. Természetes, hogy ennek a szervezkedésnek az állam törvényei szerint az állam szuverénitása alatt az állam érdekeivel egybehangzóan, tehát nyíltan, a törvényes hatóságok tudtával és hozzájárulásával kell történnie. Kolozsvárt 1921. január hó 9-én a Magyar Nemzeti Kisebbség megszervezésének megindítása céljából Kolozsvár város és Kolozsvármegye magyarsága előkészítő értekezletet tartott, mely kimondta, hogy a Magyar Nemzeti Kisebbség minden irányú politikai képviselője és kisebbségi jogainak érvényesítése céljából minden külön párt- és osztályérdekeken felülálló és Románia területén lakó minden magyart (székely, csángó) magába foglaló Magyar Szövetség szervezését szükségesnek tartja, ennek kolozsvári és kolozsvármegyei tagozatát megalakítja és ideiglenesen központi bizottságot küld ki, egyfelől a kolozsvári és kolozsvármegyei tagozat megszervezésére, másfelől az egyetemes szervezet előkészítésére.

Kimondta az értekezlet azt is, hogy felhívja a Magyarországtól Romániához csatolt területen lakó magyarságot a szövetséghez való csatlakozásra és evégből arra, hogy a meglévő társadalmi intézmények, valamint a különböző foglalkozási ágak és osztályok képviselőinek bevonásával tartson vármegyéenként előkészítő értekezletet, az előkészítő értekezleten válassza meg az illető vármegye területén a szervezés előmunkálatainak elvégzésére, ugyancsak a vármegye magyarságának a hatóságoknál való átmeneti képviselőre előkészítő bizottságot, ezenkívül a vármegyei magyarságot a Kolozsvárt ezután kitűzendő határnapon tartandó alakuló gyűlésen képviselő megbizottait minden megkezdett 20.000 lélek után egy megbizottat számítva és a megbizottak nevét legkésőbb a nagygyűlés napjáig jelentse be.

Tudomásotokra hozzuk ezeket a tényeket, ezt a felhívást és kérünk, alakítsátok meg velünk együtt a Magyar Nemzeti Kisebbség egyetemes politikai szervezetét és legális képviselőjét, amelynek joga és meghatalmazása lesz a magyar nemzeti kisebbség minden ügyében eljárni.

Emelkedjete felül ebben a munkában minden kicsinyes ellentét, minden egyéni érdeken. Omoljanak le közöttünk — ha vannak — a választó falak. Ne ismerjünk sem pártbeli, sem osztály, sem foglalkozási, sem világnézeti különbséget magunk között. Dolgozzunk komoly együtt-

érzéssel és becsületos együttakarással az egyetemes szervezés munkájában.

Igy, de csak így érhetjük el azt a belső egységet, amely működésünk sikerének első, talán egyetlen feltétele.

Mind ezek alapján Udvarhelyvármegye területén levő minden községet, egyházat, egyesületet és intézményt, mely a Magyar Szövetséghez való csatlakozás kimondását és udvarhelymegyei tagozatának megalakítását akarja, felhívunk, hogy 1921. június 14-én d. e. 10 órakor Székelyudvarhelyt a vármegyei ház nagytermében tartandó előkészítő értekezletre írásbeli meghatalmazással ellátott megbizottját küldje el. Ezer lélekszámon aluli községek egy-egy megbizottat, nagyobb községek minden ezer lélekszám után egy-egy megbizottat küldjenek.

Az értekezlet tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Határozathozatal a Magyar Szövetségről és Udvarhelyvármegyei tagozatáról.
3. A Szövetségnek Kolozsvárt tartandó ala-

Földmives iskolánk lesz.

Emlékeztében van még vármegyénk gazdaközönségének, hogy a földmives szövetség által Bukarestbe a kormányhoz küldött gazdaküldöttség a többek között memorandumot nyújtott be a kormányhoz a vármegyei földmives-iskola sürgős megvalósítása tárgyában. A földmives szövetség a szakiskola céljára szükséges területet az unitárius egyház tulajdonát képező 1100 kat. holdnyi Berde Mózes-féle buni birtokban jelölte ki, mely birtok eddig is kulturális célokot szolgált. Boldog emlékeztető Berde Mózes a birtokot azon feltétellel hagyományozta az unitárius egyháznak, hogy annak termelvényeiből a kereszturi, tordai, kolozsvári gimnáziumok konviktusában elhelyezett szegény székely tanulók a mindennapi cipővel elláttassanak. A hagyományozó nemes intenciója megfendülni látszott azon, hogy az agrárreform a birtok jókora részét felosztani határozta s a kényszerbirtokot már a múlt évtől kezdve elrendelte. Így a birtok a múlt évtől kezdve célját szolgálni nem volt képes, mivel 100—200 szegény székely tanuló esett el mindennapi kenyérétől.

Udvarhelyvármegye részére a gazdasági kultúra további elővittele érdekében feltétlen szükségesnek mutatkozott a földmives iskola beállítása, mert hiszen, ha van is gazdasági kultúra — ez a népek széles rétegeire nem általánosítható — jövő feladataink pedig azt követelik, hogy a kultúrával a nép alsó rétegeibe hatoljunk és szakképzéssel székely népünk alsó rétegét is olyan gazdasági kultúrához juttassuk, melylyel képes legyen jövőjét úgy munkálni, amint sajátlagos helyzete ezt megköveteli. A földmives szövetség Elekes Dénes dr. úján felvette a tárgyalást az unitárius státus képviselőségével a buni birtokra vonatkozólag s hogy a hagyományozó intenciója is fenntartassék, de a székely gazdasági kultúrája is a forrása megteremtessék — kérte a buni birtoknak földmives-iskola céljára való átengedését. Elekes dr. közvetítő munkája sikerrel járván s az előzetes elvi szerződés az unitárius

kulő gyűlésére 7 kiküldött és 3 pótkiküldött választása.

4. Megyei Központi bizottság alakítása; elnök és 100 bizottsági tag választása.

5. Határozat a jegyzőkönyv hitelesítéséről és a központi bizottságnak való megküldéséről. Székelyudvarhely, 1921. május 18.

Ajtay János, Ambrus Károly, Antal Károly, Barabás Márton, Berze Albert, Biró Sándor, Biró Balázs, Bodó Ignác, Bartók István, Biró Sándor, Biró István, Biró Mihály, Borosnyay Pál, Bólyai Vilmos, Balássi Dénes, Balássi Ignác, Csiki Ambrus, Deák Miklós, Elekes Dénes, Fasakas Gáspár, Fischer Ferenc, Ferró Géza, Fröhlich Ottó, Gáspár Béla, Gál Sándor, Gál Imre, Győr Mézes, Gellért Lajos, Gergely Mózes, Hegyi Péter, József Ignác, Kasvay F. Dénes, Kassay F. István, Kakucs Ferenc, Katona Ferenc, Kálnoki Ferenc, Kiss Zsigmond, Kardalus Mózes, Káli Károly, Kovács László, Kicsid Béla, Kiss János, Lukács István, Laár Ferenc, Murvai Samu, Máté János, Márton Mézes, Nagy Ferenc, Nagy Lajos, Orbán János, Pál Lajos, Pál Ferenc, Pap Lőrinc, Rájk József, Gagy László, Szabó János, Sebesi János, Székely Mózes, Szakács Péter, Szabó Dénes, Szabó György, Szabó Gergely, Sebestyén Áron, Szeles Dénes, Szabady Tivadar, Tamás Ágoston, Tóth Károly, Takó József, Pál István, Széles István, Tompa László, Zoltán Sándor.

státus és a földmives szövetség között létrejött s a szövetség memorandumban fordult a kormányhoz, hogy a birtokon a vármegye részére egy földmives-iskola létesítését engedélyezze s a birtokot, mint kulturálapítványi birtokot is — az agrárreform alul mentesítve eredeti rendeltetésének adja vissza.

A kormány a birtok mentesítése ügyében a Segesváron székelő gazdasági tanácsost a helyszíni tárgyalásra kiküldötte s arra egyben az unitárius érdekeltséget, mint a földmives szövetséget meghívta. A tárgyalás folyó hó 24 ikén megtartott. A földmives szövetség részéről Gál Imre elnök és Soó István, Szabó Dénes, ifj. Gyarmathy Lajos bizottsági tagok jelentek meg, továbbá Stupariu Kálmán főszoigabíró, kit a földmives szövetség tolmácképpen kért fel.

A helyszínre érkezett gazdasági tanácsos előtt Stupariu Kálmán főszoigabíró ismertette az érdekeltségek kérését és ajánlotta azon kívánság teljesítését, hogy a birtokon földmives iskola emeltesék az unitárius egyház és a vármegye gazdáinak hozzájárulásával, hogy a székely nép kérését a lehető legjobb indulattal bírálják el, megmutatván a népek, hogy a hatóság a jog és az igazság oldalán állva, a nép nemes törekvéseinek mindenben barátja. A gazdaság megtekintése után a tanácsos a kérés teljesítésének javaslatát kormánya elé terjesztetni ígérte s a hivatalos tárgyalás megejtése végett a kiküldötteket a község házára hívta meg, hová magához kéréste a buni községi előjáróságot is.

A bizottságok a visszatérés előtt igen fontos megbeszélgetéseket végeztek az irányban, hogy mi módon lesz lehetséges a földmives iskolának folyó évi szeptember elején való megnyitása, néhány épületnek jókarba hozatala és felszerelése, valamint a legszükségesebb gazdasági felszerelések beszerzése. Mivel a módzatok megtalálása nem volt felette nehéz — elhatározta a bizottság, hogy az iskola megnyitását folyó évi szeptemberre, 40 tanuló felvételével előkészíti, a földmives iskolai tanítási tervet a földmives szövetség Gáspár József volt algyógyi földmives

iskolai igazgató segítségével elkészíti, valamint a birtokon felállítandó különböző típusú gazdaságok tervét is az iskola rendelkezésére bocsátja, az ügyek további intézését pedig Elekes Dénes dr. egyházi gondnokra bizza, ki a földmives iskola szervezésének kérdését eddig is a legnagyobb gondossággal és ügybuzgósággal készítette elő s ezzel lehetővé tette, hogy ezen intézményhez a vármegye oly rövid idő alatt hozzájuthasson.

A kiküldött bizottságok egyértelműen méltányolták a kereszturi főszolgabíró fáradozásait, ki úgy a bukaresti ut alkalmával, mint jelenleg is ez ügyben jóakarót tanusított és úgy őt, mint a kiküldött kormánybiztost is meleg óváciában részesítették. Megbeszélés után az iskola előkészítését az arra illetékesek vállalták s így minden feltétel adva lesz arra, hogy a székely földmivesek gyermekei ez év szeptemberében az új iskolába bevonuljanak s ezzel a vármegyei gazdasági kultúra komoly munkája egy sokat ígérő praktikus irányba terelődjék. Erre annál is inkább remény lehet, mert az illetékesek elhatározása

szerint, a földmives iskola nem csendőr és fiáncképző iskola akar lenni, hanem valódi munkaiskola, hol a székely földmives gyermek munkában és munkával, tehát gyakorlatilag tanulja meg, hogy kis birtokát miképp kell kihasználnia, miképp kell gazdasági eszközeit elkészítenie, kijavítani s a mezőgazdaságon kívül miféle házi-ipari ágakkal kell foglalkoznia, hogy apró birtoka őt megélhetésre képesé tegye. A földmives szövetség a szász rendszer megvalósítását javasolta, mely szerint minden gazdakör, vagy község köteles legyen évenként egy tanulót a földmives iskolába elküldeni, hogy ezáltal minden községbe hamarosan egy-egy képzett kisgazda vonuljon be. A tanítási tervet is úgy javasolja elkészíteni, hogy az ne csapjon át oly méretekre, melyek a növényeket félszeg ambícióval töltik meg és pályáját mások birtokainak kezelésében törekedjék gyümölcösöztetni, szóval: ne a gazdatiszti pályát lássa maga előtt, hanem kisbirtokán éljen és legyen községének gazdasági tanácsadója és utmutatója.

Iparosok köréből.

Felkértek az alábbi nyilatkozat közlésére: A „Sz. U.” május 15-iki számában Szabó József az udvarhelyi szabó-ipartársulat nagyérdemű elnöke tollából „Egy kis számtani feladat” cím alatt megjelent cikket akarom egy kissé más oldalról e lap olvasóközönsége előtt megvilágítani.

A cikkíró ur téves alapon foglalkozik cipész-iparunk üzleti számításaival, annyira, hogy ahhoz vérbeli szakembernek alig lehet hozzászólni. E számításokkal szemben úgy vagyok, mint a cirkuszi nézőközönség a zsonglőrrel vagy a kardnyelővel; mutatványait megnézi, megtapsolja, de el nem hiszi. Amit cikkíró ur a cipészeti számításairól írt, azt én sem hiszem el, ahelyett csak nevetek, mint a cirkuszi közönség, hogy a cikkíró ur milyen kitűnő zsonglőr, a számokat milyen szépen tudja egymás mellé illeszteni, hogy azok csak a kárt mutassák ki, a hasznót pedig ne.

Az olvasóközönség pedig gondolkozik e mutatványokon és mondja talán magában, hogy vajjon a cikkíró ur miért vett egy más iparágat számítása alapjául, holott a maga iparából jobban és pontosabban ki tudta volna mutatni azt, hogy a kitűntetett 17 ezer leu deficitből milyen módon lehet jól megélni és még házakat is vásárolni. Pedig a maga iparának becsületes munkája által elért eredményét kimutatni egy iparosnak sem kell restelnie, mert ahhoz a haszonhoz, ha becsületes munkával szerezte, minden iparosnak joga van.

Ezenyit számtani műveléshez. Ami a cikkíró ur alap gondolatát illeti, az reám nézve és a jövő iparos generációra sokkal fontosabb, mint azt a cikkíró ur gondolná. Foglalkozzunk egy kissé komolyan vele, mert midőn közre adott cikkét olvastam, azonnal láttam, hogy gondolatából hiányzik a jövőbelátás és a jövőt illető tervek és tennivalók felvetése. Cikkíró ur úgy tűnteti fel az udvarhelyi iparosokat, mintha azok a nagyközönség előtt egyszerűen sajnálni valók lennének.

A cikkíró ur, úgy látszik, úgy gondolkodott, hogy azt az érdemes, tanulásra és munkára erős fiatal generációt, amely talán jövőre a műveltebb osztályból kerülne ki, az ilyen számításokkal el kell riasztani az ipari pályáról; maradjunk meg a régi ben, mert ez volt jó; az elődeink is ezt cselekedték, miért ne lenne nekünk is jó.

Szívem legfőbb vágya és minden gondolatom csak az, hogy képzett, művelt iparososztályt szervezzünk. Nem vagyok maradi, a haladás elől nem zárkózom el, fülemet nem dugom be, szememet nem hunyom le, szeretek tanulni, látni és hallani. Láttam a világnézetek eltolódását, hallottam a népek jajkiáltását és sok becsületes és jobb sorsra érdemes család összeomlását, elszegényedését és ebből megtanultam azt, hogy az

iparospálya nem lekicsinyelni való. Az iparospálya biztos és független jövőt biztosít minden művelt család gyermekének, aki dolgozni szeret. Szent és megingathatatlan meggyőződés az, hogy az adott viszonyok között ifjainkat iparos pályára kell nevelnünk. Nekünk egy megbízható, tanult és munkaszerető iparos nemzedékre van szükségünk, amely pótolja tudásával, műveltségével azokat a vezető elemeket, akik elhagytak bennünket.

Egy öntudatos, erős iparos középosztályra van szükségünk, amely megállja a helyét minden körülmények között. Cikkírónk gondolatmenetéből kihagyta ezeket a számításokat és ahelyett a haladás elé kínai falakat szeretne állítani.

Minden századnak meg vannak a maga nagy szülöttjei, akik az emberiség haladását, korszakos fejlődését mozdították elő. Cikkíró ur is egy ilyen nagy korszak szülöttje, de fordítva: nem a haladást, hanem a maradását akarja a haladó korszakra erőszakolni. Nem akarom írói tehetségét lebecsülni, azonban engedje meg, hogy őszinte legyek, legalább lesz valaki a városban, aki cikkíró urnak az igazságot mondja meg.

Öreg barátom, ismerjük el, hogy megvénültünk, ne higyük, hogy a mi maradás gondolatunkkal az emberiség javára válhatunk, bizzuk a haladás irányítását a fiatalokra, akiknek eszmeköre, gondolkodása fiatalosabb, korszakalkotásra hivatottabb, mint a miénk. Nagy János iparos.

Az utolsó sorakozó.

Az erdőkoszorúza Czenk tövében, a brassói katonai kórház csendes kertjében érdekes látványt nyújtó csoport verődött össze 25-én, szerdán reggel. Városunknak és a kereszturi járásnak háboruban megrokkant férfiai gyűltek ott egybe, orvosi vizsgára várakozván. Akik hajdanában fürgén, fényesen hajtották végre a parancsolt mozdulatokat, most az előttük ismeretlen vezényszavakat hangosító altiszt szavára lehorgasztott fővel, lassan kocogva állanak sorba. Ki mankóra, ki botra, ki meg bajtársára támaszkodik, egyikük sem tudja egyenesen tartani magát.

A falvak harisnyás székelyei mellett ott látom a nadrágos iparosokat, kereskedőket s a lateiner életpályáknak göröngyös utain haladó tisztviselőket. Tarkította a tömeget néhány barna képű, jó humorú cigány is: szóval együtt voltunk mi ismét, akiket egytűvé sodort annak idején a világháború vérviharja. Jól esett kezét szorítani és elbeszélgetni a volt bajtársakkal, hiszen olyan egy az én sorsom az övékkel. Lelkesedtünk, fényes diadalokról álmodoztunk, küzdöttünk s végül is kegyetlen kézzel sujtott reánk a végzet — elbuktunk, megnyomorodtunk.

Kimondhatatlan keserű érzés markolt szívembe, midőn a daliás idők tanuit csúnyán meg-

tépásztott madarak módjára láttam gubbasztani a virágzó gesztenyefák alatt, amint fásult közönynyel, csöndes megadással várták a következőket. Bizony én nem így képzeltem el a hadviselt katonák utolsó találkoztóját, az utolsó sorakozót. S ott az erdő borította Czenk aljában, a fehér virágbóbítákkal ékeskedő gesztenyefák alatt nemcsak elvesztett testi épségemet sirattam. Azt hiszem, más is hasonló lelkiállapottal volt ott, bár még csak elvétve sem esett szó erről közöttünk.

Amig odakünn várakoztak a hajdani hősök, odabenn gyorsan boayolitották le az utolsó szemlét. A leszámolás a szegény rokkantakkal bizony kurtán-furcsán ment. Dél felé már csendesen ballagtak az állomás felé a féllábu, félkaru, csonkabonka székelyek. Amint nem várta őket senki az érkezésnél, úgy ki sem is kísért. Mellettük bődítő illatot árasztva teljes közömbösséggel sétáltak el a legutolsó divat szerint öltözködött dámák s az utkeresztözödéseknek szegények alig-alig tudtak kitérni a berregő autók elől. Akik testi épségüket áldozták a közért s most a sápadtarcu inséggel laknak állandóan egy fedél alatt, azok alig találkoztak néhány résztvevő tekintettel.

Hanemhát ez volt a nagy Napoleon gránátosainak sorsa, ez a vereasípkásoké, ez minden időkben a diadalmas harcokat túlélő csonka vitézeké. Aminthogy meg is énekelte Patófi: „Ha megtérnek csonkán a csatából, Koldusbotot ád a haza nékik”. Ez a két sor, ennek a két sornak szomorú igazsága foglalkoztatta az egyenlőtlen mértékkel mérő sors kiszámíthatatlan szeisélyein tépelődő elmémet, amig magam előtt láttam csendesen lépegetni az utolsó sorakozóról távozó bús csapatot.

Jaklovcsky Dénes.

HIREK.

Május 28.

Urnapija. Szép idő kedvezett a csütörtökön megtartott urnapi körmenetnek. A templomi istentiszteleten a közönség rég nem látott nagy számmal vett részt, s az oda be nem fért hiveknek Szabó János szentkirályi plebános, jeles azónok mondott szentbeszédet. Ezután következett maga az ünnepélyes körmenet, mely lélekben fel-emelő és páratlanul impozáns volt. Zetelaka, Szentkirály, Fenyéd, Szombatfalva, Bethlenfalva, Kádicsfalva és Vágás katolikus hívei zászlók alatt, papjaik vezetésével vettek részt az urnapi bucsun. A menet programjában megállapított sorrendben, rendezők irányították példás fegyelmességgel. A négy helyen felállított evangéliumi oltárnál az ifjuság énekkara egyházi énekeket adott elő. Bájosan szép és megható volt a kedves gyermekcsereg, mely a papság előtt haladt és virágot szórt az Oltáriszentség elé. — S itt meg kell említenünk a Szent Vincéről nevezett irgalmas nővérek művészies izléssel és finom gondtal kitalált díszítését, mellyel az apró gyermekeket — úgy a fiukat, mint a lányokat — annyi hozzáértéssel dekorálták. Dícséret illeti a finom lelkületű irgalmas nővéreket, kik a gyermekek egyébkénti nevelését is hozzáértően és fáradhatatlanul, nagy türelemmel vezetik, s ennek eredménye mindenkit kielégíthet.

Jegyzői kinevezés. Kádár Kálmán volt felsőrákosi jegyzőt Siménfalvára körjegyzőnek nevezték ki.

Két vonatpár Székelyudvarhely—Segesvár között. F. hó 25 ikétől kezdve városunk és Segesvár között naponta rendszeresen két vonatpár fog közlekedni, melynek hírét örömmel fogadtuk és örömmel hozzuk a nagy közönség tudomására. A vasúti közlekedés nehézkes és korlátozott voltát úgy az utazóközönség, mint az áruforgalom által érdekelt körök valóban régóta nagyon nélkülözték. A vonat járása az új rend életbe léptetése óta a következő: A 8512. számú vonat indul Segesvárról reggel 4 órakor, Hájjasfalvára érkezik 4 óra 27 perckor, onnan indul 4 óra 57 perckor, Székelyudvarhelyre érkezik 6 óra 58 perckor. Vissza a 8513. számú vonat indul innen reggel 8 órakor, Hájjasfalvára érkezik 9

óra 42 perckor, onnan indul 10 óra 02 perckor, Segesvárra érkeznek 10 óra 28 perckor. A 8514. sz. vonat délután indul Segesvárról 2 óra 30 perckor (14 óra 30 perc), Héjjasfalvára érkeznek 2 óra 57 perckor, onnan indul 3 óra 27 perckor, Székelyudvarhelyre érkeznek 5 óra 28 perckor (17 óra 28 perc). Vissza a 8515. sz. vonat indul innen délután 6 óra 30 perckor (18 óra 30 perc), Héjjasfalvára érkeznek 8 óra 12 perckor, onnan indul 8 óra 32 perckor, Segesvárra érkeznek 8 óra 58 perckor (20 óra 58 perc.)

Halálozások. Szemerjal Demeter Károly dr. körorvos f. hó 22-ikén reggel 81 éves korában Székelyudvarhelyen elhalt. Az elhunytat, a ki a vármegyében évek hosszú során át működött mint körorvos, s az ezzel járó teendőket, orvosi gyakorlatát — magas kora dacára — még a legutóbbi években is folytatta, egyetlen leánya, Juliska gyászolja.

Herczeg Ferencz f. hó 23-ikán városunkban 27 éves korában rövid szenvedés után elhalt. A derék, törekvő fiatal iparost, kinek a legutóbbi kitelepülő vonattal két testvére távozott el innen, nagyszámu, tekintélyes család gyászolja.

Szentkovits Antalné Vincze Zsuzsanna f. hó 24-ikén 74 éves korában Székelyudvarhelyen elhunyt. Igen nagyszámu, tekintélyes rokonság, közte sok gyermek és unoka gyászolja.

Id. Verestói Farkas f. hó 27-én, 78 éves korában, Székelyudvarhelyen elhalt. Kiterjedt, tekintélyes rokonság gyászolja. Temetése 29-én lesz.

A református egyház estélye. A helybeli ref. egyházközség június hó 4-én este a Bukarest-szálloda nagytermében, táncsalit rendezett jótékonyestélyt. Az estély tisztá jövedelme az elemi fiu- és leányiskola céljaira, szegény tanulóknak tanítási költségeinek a fedezésére fog fordíttatni. Az estély méltán fog sorakozni a már megtartott jótékonyestélyekhez, sőt művelészet és kellemes szórakozás szempontjából, előreláthatólag, felül is fogja múlni az összes ilyen estélyeket. Szinre került Guthi Soma: „Házasadjunk“ című 3 felvonásos bohózat, Vákár Vilmos művész betanításában és rendezésében. A darab tele van szellemes ötletekkel, meglepő fordulatokkal, anélkül, hogy egyetlenegy sikamlós kifejezés az izlést sértené. Előadását olyan műkedvelők voltak szívesek elvállalni, kik már e téren többször zajos sikert arattak. névszerint: Kovács Perzsike, Magyar Erzsike, Szabó Irénke, Kassai Ilona, Mész Irma, Vákár Vilmos, Szász József, Szócs Tibor, Rájk Gyula, Csendő János, Fekete Bandi, Felméri József, Vetési Imre, Szabó Ödön, Csépp György, Felméri Endre. Ezenkívül több táncos és táncosnő. Tekintve a nemes célt, hiszük, hogy a közönség megfelelő támogatásban fogja részesíteni az estélyt, annál is inkább, mert már régóta nélkülözötték a színelőadásokat. Jegyek előre válthatók a Könyvnyomda r.-t. üzlethelyiségében. Felülfizetések a jótékonyestélyre köszönettel fogadtatnak.

A helybeli görög-keleti vallásnak f. hó 20-ikán értekezletet tartottak, melyen az egyház megalakítását — 2 gondnokkal és 10 képviselőtestületi taggal — elhatározták. Az egyházközség megszervezéséhez szükséges munkát folytatják.

Himnizoltás. Az 1918. január 1 és 1920. február 21 között született oltásra kötelezettek ugyszintén az 1913. január 1 és 1915. december 31 között született újraoltásra kötelezettek f. hó 31-én és június 1-én a városi tisztifőorvosi helyiségben (Piactér 4. sz.) beoltják. Megjelenés illetve a kisdetek elővezetése kötelező.

Az erdélyi méhészek gyűlése. Az erdélyi méhészek azon alkalomból, hogy a kolozsvári, illetőleg erdélyrészi méhészegylet vagyónát a kormány átvette s a szabályszerű átadás megtörtént, rendkívüli ülésre ültek össze s br. Jósika Gábor előktele alatt tudomásul vették a kormány intézkedését. Az egyesület azonban nem eszlott fel, bár ügyvezetői már régen lemondottak s ezuttal Balázs Ferenc dr. ügyvezető titkár is beadta lemondását, hanem a további működést kimondották a titkárnak Török Bálintot megválasztották. A közgyűlésen vármegyénkbeli részt vett Gál Imre méhészeti felügyelő. Ugy értesülünk, hogy az itteni egyesület csekély vagyónára is kimondotta az állam a tulajdonjogot, mit az egyesület vezetősége megfelelőbbézt s annak eldön-

tését várják s ha a tulajdonjog kimondása fenntartatik nálunk is hamarosan megtörténik a szabályszerű átadás-átvétel megejtése.

A liliomos diploma. A helybeli irgalmas nővérek vezetése alatt álló polgári leányiskola növendékeinek a Mária-kongregációba való felvétele 29-én, vasárnap délután 6 órakor lesz a plebánia-templomban, melyen ünnepi szentbeszédet Fuchs Gusztáv zetelaki plebános mond. Tizenkilenc növendék áll a Mária kibontott fehér zászlója alá. Az ünnepélyes felvétel emlékére minden növendék szépen festett liliomos diplomát kap. A tisztikar az elnökön kívül a következő: Hánn Mária III. o. prefecta, Bede Irén IV. o. I-ső asszisztens, Gáspár Magda IV. o. II-ik asszisztens, Ferenczy Irma III. o. titkár, Furduj Ilona IV. o. pénztáros. Tanácsosok: Gál Anna és Bogyor Rozália IV. o., Dénes Mária, Göllner Margit, Kabdebó Anna, Pál Ilona III. o. Rendes tagok: Bálint Margit és Fénya Margit IV. o., Geréb Emma, Mátyás Margit, Nagy Vilma, Péter Róza, Sprenc Valéria és Szász Róza III. o.

A városi hadirokkantak, száma nézve körülbelül negyvenen, Brassóba utaztak le rokkantságuk fokának megállapítása céljából. A katonakórházban működő orvosi bizottság vizsgálta őket, s állapította meg testi fogyatkozásuk minőségét és mértékét. A rokkantakat Asztalos Dénes városi aljegyző kísérté hivatalos minőségben Brassóba és vissza. Ő állította össze a szükséges iratokat is és az egész ügyet nagy buzgósággal, körültekintéssel és szociális érzékkel intézte, miáltal különösen a szegényebb sorú rokkantak háláját érdemelte ki. Nem az ő hibája, hogy a rokkant tisztok eredménytelenül jártak meg a költséges utat. A katonai hatóságoknak kellett volna idejében értesíteni a városi tanácsot arról, hogy a tisztet nem Brassóban, hanem Szébenben vizsgálják felül.

A „Székelykereszturi Filharmonikus Társaság“ lélekemelően szép hangversenyt rendezett f. hó 21-én Székelykereszturon. A társaság 1912-ben alakult s mikor a kezdet nehézségeit leküzdve, fejlődésének legtermékenyebb korszakába lépett volna, jött a minden szépnek és nemesnek durva ellensége: a háboru. A nagy vihar e kis társaságot is megtépázta, tagjait szétszórta a nagy világba, hol az ágyuk és gépfegyverek pokoli zenéje szólt. De amint a zivatar elmúlt, a berek dalosai „megfogya bár, de törve nem“ ma már újra együtt vannak s „az ócska fészket megigazgatva“, ismét megszólaltatják hangszereiket, hogy a háboru alatt eldurvult és elfásult lelkek legalább egy estén kiengesztelődjenek és felmelegedjenek. Haleky Alfréd, Horváth Lajos, Kovács Lajos, Lőrinczy Géza, Lőrinczy Sándor, Nagy Lajos, Sándor Mihály, Schmelzer Miklós, Walter Ferencz és Wlassak Henrik a legszigorubb kritikát is elnémitő precizitással s a fogékony lelkeket magukkal ragadó érzéssel játszták végig a magas nivóju program helyesen megválogatott klasszikus, de közérthető számait. A művelészetet fokozta a magyar zeneirodalom egyik kiválóságának, Végler Gyulának népdal-egyvelege, melyet a közönség lelkes óvációjától kísérve a „Műkedvelő Társulat“ vegyeskara adott elő a szerző vezetése mellett. Más mulatságokhoz viszonyítva, aránylag nem volt nagy a hallgatóság, de akik ott voltak, azok átszellemült lélekkel és felejthetetlen emlékekkel távoztak a hangversenyről s akik távol maradtak, azok sajnálhatják, hogy elszalasztottak egy olyan művelészetet, aminőhöz még a sokkal intellektuellebb városok közönsége sem igen jut hozzá.

Eladó könyvek: Világ-könyvtár 8 kötete, Magyar Lexicon 16 kötet, Tolnai Világtörténelem 8 kötet, Graeza: Magyar Szabadságharc története 5 kötet, Mikszáth-Almanach 19 évfolyam, Hugo Viktor: Nyomorultak 12 kötet, Sienkiewicz: Quo Vadis? Ohnet: A bánya, Thackeray: Hiúság vására, Elliot György: Bede Ádám című regénye s még több regény, Album és Sophokles néhány szomorujátéka. Hol? megmondja: a kiadóhivatal.

Foot-ball. Vasárnap volt a városi csapat és a diákok kombinált csapatának revanche-mérkőzése. Eredmény: 4—1, félidő: 3—0 városiak javára. Változatos játék, a melyben mind két csapat védelmének alapos munkája volt. A diákok csapatának kapusa Löbl, jó volt, nem rajta mult a gól-differencia. A diákok egyetlen gólját Dénes lőtte. A városiak Egyed, Göllner és Binder révén szerzik meg a vezetést. Darvas hátvéd labda osztása nagyon sokban hozzá járult az ered-

ményhez. A városi csapat legénységén határozottan meglátszik a javulás, ami a rendes trainingnek tudható be. A diákok csapatában Dénes, Kelemen, Németh és Fosztó voltak jók. Itt említjük meg, hogy a városi csapat átszervezése nagyban folyik, a hatóság által láttamozott taggyűjtő iv Bíró Gyulánál van, akinél jelentkezni lehet aláírás végett.

Postatakarékpénztári járadékkönyvek bejelentése. A kolozsvári posta és távirdevezérgazgatóság a postahivatalokat arra utasította, értesítsék a közönséget, hogy a budapesti Postatakarékpénztár által kibocsátott járadékkönyveket, úgy mint a többi értékpapirokat, a pénzügyigazgatóságnál e hó végéig jelentsék be. A posta nem fogad el ily természetű bejelentéseket.

A 23-iki nemzeti ünnep a piacon tartott ünnepi misével és beszéddel kezdődött, melyre a katonaság díszben vonult ki, képviselve voltak a hivatalok, testületek és iskolák is. A vármegyeházán rendezett délutáni iskolai ünnepély, valamint a műsoros estély jól sikerültek, s azokon nagyszámu közönség vett részt. Az estélyen az ünnepi beszédet Nistor Joachim tanfelügyelő mondotta, melyben az ünnep jelentőségét méltatva, a különböző nemzetek közötti egyetértés, együttműködés szükségét hangoztatta. Tetszést arattak a műsoron levő szavalat, zongorahegedű-kettős és színelőadás, valamint a katonai életből vett tárgyú élőkép is. A Palczér—Filó—Voszka—Bányai vonósnyégy-társaság Schubert egy Quartettjét a megszokott művész felfogással, gondos összetanultsággal adta elő.

A református kollegium tornavizsgálja június hó 5-én lesz megtartva a kollegium-kertben, melyre a közönség figyelmét előre is felhívjuk. Kollegiumunknak kiváló tornászcsapata megérdemli, hogy a közönség mentől nagyobb számban vegyen részt ez ünnepélyen. Belépődij nem lesz, azonban a kiválóbb tornászok jutalmazására önkéntes adományok szívesen elfogadtatnak.

Sport-egyesület Székelykereszturon. Örömmel értesülünk, hogy Székelykereszturon az első sport-egyesület „Kereszturi Atlétikai Club“ név alatt f. hó 19-én megalakult. Az egyesület, mely a testedzés minden ágával (szertorna, atlétika, vívás, foot-ball, fülesabda stb.) kíván foglalkozni, megalakulásával Székelykeresztur társadalmának minden rétegében kellemes visszhangra talált s máris jelentékeny számu működő tagja van. Rövid idő multán nyilvánosságra is fog lépni, versenyek rendezésével, különösen a szomszéd városok hasonló egyesületeivel kívánja a nemes versenyt felvenni s ez által kitzűzött programjának eleget tenni. Eddig csak a foot-ball csapatával lépett nyilvánosságra s máris a helybeli unitárius főgimnáziumnak, az udvarhelyiek előtt is ismeretes, erős csapatával e hó 23-ikán, saját javára 1:0 arányban mérkőzött s ezzel revánst vett a gimnáziumi csapatnak az előbbi mérkőzés alkalmával a Club csapata fölött aratott 3:1 arányu győzelmével szemben.

Színelőadás Székelykereszturon. A székelykereszturi Ipartestület vigalmi bizottsága rendezésében, pünkösd másodnapján szinre került Csepreghy Ferenc népszimnűve: „A sárga esikő“. Az ipartestület, mely a háboru óta, a maga belső világában törekedett megoldani kisebb estélyek rendezésével a szegény sorsba jutott iparosok felsegélyzését, ezuttal először lépett a nagyobb nyilvánosság elé, részben a kipróbált régi műkedvelők, részben új erők bevonásával és a kettős célt, az altruista munkát s a művelészet-nyújtást, a legnagyobb mértékben elérte. A szereplők a kis város igényeinek kereteiből kikívánkozó rutinnal gördítették Csepreghy szép népszimnűvének kaleidoszkopszerű jeleneteit. Első rangu játékot produkáltak Hermán István (csikós), ki az ártatlanul szenvedő ember lelki tusát és Orbán Károly (Lacsi), ki a magyár paraszti lélek becsületeseles emócióit rangos művészettel juttatta kifejezésre. Hozzájuk simultak Bálint András és Tamucsa Mózes, valamint Szabó András a mindvégig a hamisítatlan alföldi milieu-ben mozgó ügyes alakításukkal. Szánthó János kiváló műkedvelői rutinnal, Petre Bálint természetes játékkal keltettek nagy hatást a koldusok szerepében. A Grindán László zsidó kocsmáros és Radó István betyár alakításai egészen tökéletesek és megkapók voltak. A nőszereplők közül a főszerepet (Erzsike) Orbán Károlyné játszotta, annyira bájos közvetlenséggel és biztos mozgással, hogy ezekkel s gyönyörű énekszámaival, a színhástermet szofoltság megtöltött közönséget magával ragadta. Szintén kiváló alakítást nyújtottak Rottinich Anna és Zichler Mariska. Jók voltak Holi Károly, Simó Dénes, Fenyédi Mihály és Maglen Béla a cigányok, Keresztes János a kántor és Zichler Antal a szolga szerepében. A kisebb szerepekben nagy élénkséget tanusítottak: Zichler Vilma, Nagy Erzsike, Nagy Ilonka, Tamucsa Péter, Farkas Ilonka, Sipos Gábor, Nagy Samu, Vári József és Nagy János. A

betanítás nehéz munkáját Szemerjay Károly végezte, ki éles megfigyeléssel és közismert tudásával valósággal kihozta a szereplőkben szunnyadó tehetségeket. Az ének-számok, melyek egytől-egyig a legnagyobb hatást keltették Horváth Lajos szakmáját dicsérik.

Méhészeti tanfolyam. A méhészeti egyesület a múlt télen sorozatos méhészeti előadásokat rendezett. Ez előadások folytatásaképpen június hó 2-ikától (csütörtök) kezdődőleg teljesen gyakorlati előadásokat rendez, melyekre ezúton hívja meg mindazokat, kik a múlt télen az elméleti előadásokat hallgatták. Az előadások az egyesület telepén, mindennap délután 4 órakor kezdődnek. Szívesen látja azonban mindazokat is, kik a méhészeti iránt érdeklődést tanúsítanak és a gyakorlati bemutatókat megsejmelni óhajtják. Az előadások ingyenesek.

Leforrázott kis gyerek. Kozák Sámuel székelyderzsi cigány f. hó 22-ikén forró vízzel leöntötte Jakab Irma egy és fél hónapos József nevű fiát. A gyermek a vizsgálat megállapítása szerint, 20 nappal hosszabb idő alatt gyógyuló súlyos sebesülést szenvedett. Az ügyesség Kozák ellen súlyos testi sértés büntette címén adott be vádiratot, mert valószínű, hogy a gyermeket szándékosan, rossz indulatból forrázta le. Együttal kérte az előzetes letartóztatását is, mert foglalkozás nélküli lévén, szökéstől is lehet tartani.

KÖZGAZDASÁG.

A Földmives Szövetség

az elmúlt két héten a gazdákat a jelenleg szükséges kisebb gazdasági eszközökkel igyekezett elláttatni. Nagyobb mennyiséget azonban ezekből nem szerezhettek be, mert egyes tárgyak megmaradása esetén a szövetséget nagyobb károsodás érheti. Ekevas, kapa, kasza stb. még a gazdaközönség rendelkezésére áll. Az árucarnok részvényei jegyzésénél végtelen lassú tempójú mozgást látunk. A gazdaköri elnökök igen tekintélyes része csak névleg előjáró, de nem jár elől a munkában, tetteben és nemes tülekedésben. Nem akarjuk minden gazdakörrel s annak vezetéséről azt mondani, hogy kötelességét nem teljesítene, sőt akárhányan a legnagyobb tevékenységet fejtik ki — s hivatásukat dicséretre méltóan töltik be. Csak azokról szólunk, csak azokat ébresztgetjük, a kik álomba merültek — a semmittevés, a nem-törődés bódító álmába.

A székelyudvarhelyi urnapi állat-vásár, közepes felhajtás mellett, meglehetősen élénk volt, bár az árak tulajdonosok voltak. Több mint 900 átírás történt — az első vásári napon. Az állatok igen tekintélyes részén meglátszott a gyenge takarmányozás. Az ökrök párja 4000—7000, elvéve a kitűnő minőségűek 9000—10000, fejős tehén 1500—3000, borjak 600—200 Lei áron keltak el. A lóvásáron nagy felhajtás mellett gyenge volt a kötés.

A gabona-árak is hétről-hétre alább hanyatlanak, ma már 280 Leiért kínálnak búzát, 180 Leiért törökbuzát, s további áresés várható.

Végül értesítjük a községi gazdakörök elnökségeit, hogy Udvarhelyvármegye prefectje 1052—921. sz. rendeletével a gazdakörök gyűléseit, összejöveteleit, hivatkozással 1921 évi március hó 14-én kelt 853 sz. királyi decretumra megengedte s az alantas hatóságokat figyelmeztette, hogy gazdasági irányzatú előadások, gyűlések és összejövetelek megtartását ne akadályozzák meg. Természetes, minden politikai vonatkozású dolog kizárható ez összejöveteleken.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)
Cenzurat: C. T. Sirca.

Eladó vászonfedelű könnyű kocsi és használt téglá. — Cim a kiadóban.

Báznai jellegű egy éves bebélyegzett tenyészkán jutányos áron eladó. Dr. KINCÉDER F. ÁKOS-nál Székelybethlenfalván.

Olcsó árak!

A bőráruk csökkenése folytán

cipőárainkat lényegesen leszállítottuk.

Ha elegáns és olcsó cipőt akar vásárolni, tekintse meg raktárunkat.

„TURUL” cipőgyár R. T.
Odorheiu—Székelyudvarhelyi fiókja Bul.
Regele Ferdinand (Kossuth-u.) 9. szám.

Az odorheiu törvényszék.

C. 547—1921.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy Lőrincz Sándorné szül. Kovács Lina korondi lakos részéről az 1911. I. t. cz. 748. § a alapján előterjesztett kérelem folytán az 1914. év november hó 20-án Oroszlengyországban Laskatinnál, mint a volt cs. és kir. 82 gyalogezred közkonatónája golyó által fején találva egyik útközvetben állítólag elhalt Lőrincz Sándor volt korondi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. János Domokos ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Lőrincz Sándort (molnár) és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot Lőrincz Sándor (molnár) életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a Gazeta Oficiala-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. április hó 2 napján.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bíró.
A kiadmány hitelűl: Florián, shiv. tisztv.

Az odorheiu törvényszék.

674. C. 1921.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy Derzsi Dezsóné sz. Nagy Róza kányádi lakos részéről az 1911. I. t. c. 748. § alapján előterjesztett kérelem folytán az olasz fronton 1915. évi október hó 15-én ellenséges golyótól találva állítólag elesett Derzsi Dezsó volt kányádi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Váro Géza ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Derzsi Dezsót és mindazokat, kiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot Derzsi Dezsó életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a „Gazeta Oficiala”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. évi április hó 26-án.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bíró.
A kiadmány hitelűl: Florián, s. hiv. tisztviselő.

Marosvásárhelyi Est-Hírlapiroda hirdetése.

Uj angró üzlet!

Kereskedők figyelmébe!

Értesítjük a t. kereskedő urakat, hogy Tg.-Muras-Marosvásárhelytt, Strada Stefan Cel Mare (Bolyai-utca) 9. szám alatt

új fűszer-, gyarmat- és festékáru nagy kereskedést

nyitottunk, azt a legszolidabb alapon vezetjük és kérjük, hogy próbavásárlásaikkal felkeressen szíveskedjenek, olcsó árainkról meggyőződést szerezvén.

Amerikai világos gyanta Lei 10—
Santos-kávés . . . . . Lei 15—
Rio-kávés . . . . . Lei 14—
Rizs Seigon . . . . . Lei 8-50
Békebeli Valdes-hajtás . Lei 20—
Ecetsav 80%-os . . . . . Lei 32—
Stearyngyertya 5, 6, 8, 120 Lei 34—

Kristály- és kockacukor a legolcsóbb napi áron!

Ábrahám, Kádár & Comp.

Selyem, bársony, férfi- és női ruhákat, végárukat, házsizöttes posztókat présel, ványol és

legszebben fest és tisztít

SVAÁB ANDOR

első barcasági ruhafestő és vegytisztító gyára Brassó.

Gyűjtőde:

SZENTKOVITS JÁNOS utóda cég
Odorheiu (Székelyudvarhely), főtér.

Uj áruk és nagy áresések!

a közismert

Hirsch Rudolf

divatáru üzletében, hol a legnagyobb választékban és a legjutányosabban kaphatók:

Angol mosó zeffirek

Francia kretonok és mosó delének

Férfi és női angolszövetek

Menyasszonyi kelengyék

Sepsiszentgyörgyi szöttesek

Jóminőségű vásznak

Ágy- és asztalneműek

Férfi- és fiúkalapok

Nagyválaszték gypju delénekben, francia grenadinokban, selymekben, különböző színű klottokban és minden fajta harisnyákban, stb. stb.

Nagy áresések!

Márvány és trachit

siremlékeket

legszebb kivitelben készít és raktáron tart:

Fancsali Bálint
kőfaragó-mester
Odorheiu-Sz. udvarhely
a vasútállomás mellett

Eladó ház.

Str. Principessa Maria (Szent imre-utca) 36. számú köház három szoba és konyha hozzáta. Iszó melléképületekkel eladó. Értekezni lehet a kiadóhivatalban.